

Anmeldelser

Danske navne på alverdens fugle

Navnegruppen v. Mogens Behnke-Pedersen & Svend Rønnest, m. illustrationer og taksonomiske noter af Jon Fjeldså. 320 sider. Dansk Ornitologisk Forening 2008. ISBN 978-87-992351-0-0. Pris kr. 230 i Naturbutikken.

Er der behov for en bog med danske navne på alle klodens fuglearter? Hvordan vil de danske navne klare sig i konkurrencen med de engelske og de videnskabelige? Hvor mange fuglekikkere har behov for at vide, at *Nystalus maculatus* (eng. Caatinga Puffbird) nu har fået det danske navn Plettrygget Dovenfugl? Dovenfugle er det normale danske navn for fuglefamilien Bucconidae, og til overmål betyder *Nystalus* sløv; *macula* betyder plet og *-atus* "udstyret med". Ganske elementært, ikke sandt?

Misforstå mig ikke. Jeg er umådelig imponeret af Navnegruppens heroiske indsats, og personligt er jeg begejstret for at vi nu, lige som de store, gamle kolonimagter, har beriget modersmålet med mange tusinde nye, herlige ord: Prinsesseprydlori, Topløst Høkke, Hypokondertornhale Gulisset Amazone, Roberts Skælbryst, Bækløber, Epifytkæmmer, Purpurfroknekker, Tumbeskratfinke og Skællet Jordlusker. Man kan næsten høre udvalgets medlemmer klukle over disse kreaturer.

Navnegruppen består af i alt elleve personer fra DOF, burfugleholderne, Zoologisk Museum og de danske Zoologiske Haver. De har arbejdet 12 år på opgaven, svarende til cirka tre danske navne i døgnet. Blandt arbejdsprincipperne har været: skabelse af korte, let udtalelige navne indeholdende et karakteristisk træk for arten, eksempelvis udbredelse, udseende, stemme eller adfærd. Det er dog ikke altid lykkedes. Endnu et princip har været at undgå personnavne, hvilket er fulgt bortset fra i nogle få tilfælde (bl.a. Stellersand og Bonapartemåge), så min drøm om opdagelsen af Harrestrups Paradismonark bliver aldrig til virkelighed.

Hidtil har fugle, der kun sjældent omtales på dansk, ofte fået nye navne, når en ny bog kom på gaden. F.eks. hedder *Hippolais languida* Upchers Gulbug i Lars Jonssons *Fugle i Europa* og Levantgulbug i Svenssons *Fugle i felten*; her hedder den Orientgulbug. Hvor er for resten Orienten, og hvor går grænsen mellem den nære og den fjerne Orient? Arternes rækkefølge og videnskabelige navne kan sikkert også overraske nogle læsere. Det skyldes, at der er grøde i taksonomien i disse år, og Navnegruppen besluttede at samordne taksonomi og navngivning med *Birds of the world* (F. Gill & M. Wright 2006). Det har ført til, at mange slægter er splittet op eller har fået nye navne, sammenlignet med hvad

vi er vant til. Således er Blåmejsen ikke længere en *Parus*, men er anbragt i slægten *Cyanistes*.

Nu skal navnegruppens indsats føres ud i livet. På min næste udlandstur vil jeg konsekvent benytte de danske navne, og så får vi se, hvordan de øvrige deltagere reagerer, når jeg melder en Orientgulbug.

Hans Harrestrup Andersen

Bird - the definitive visual guide

Peter Frances (senior editor). 512 sider, mange farvefotos og udbredelseskort, indb. Dorling Kindersley Ltd., London, 2007. ISBN 978-1-4053-0633-1. Pris £ 29,99.

I tidens løb er der udkommet adskillige værker, der giver en oversigt over alle fuglefamilierne. Men dette pragtværk går langt ud over det sædvanlige, og tilmed er prisen yderst rimelig. Bogen er systematisk bygget op efter Dickinsons udgave fra 2003 af *Howard and Moore*. Den indledes med 73 sider om fuglenes biologi, hvor f.eks. fuglenes vinger og flyvning får seks sider og verdens vigtigste biotoper med deres typiske arter beskrives på 26 sider. Hovedafsnittet om de 29 ordener og 190 familier giver for hver familie først de vigtigste karaktertræk og beskriver og illustrerer dernæst et antal arter, varierende efter hvor mange medlemmer familien har; f.eks. er 32 ugle- og 26 spætteearter beskrevet. For hver af de beskrevne arter vises et udbredelseskort og i tilknytning hertil gives basale data som fuglens længde og vægt, trækforhold og foretrukne biotop. Herefter følger kortfattede oplysninger om arten, oftest omkring 150 ord. Næsten alle arter er gengivet på fotos, hvoraf mange er af ekstrem høj karat, og særligt udsøgte fotos bringes over et fuldt opslag, 50x30 cm! Den eneste familie, hvortil jeg ikke fandt nogen afbildning, var de australske kratfugle.

Teksten er meget læsevenlig, spækket med interessante oplysninger. Om Blue-faced Honeyeater – afbildet

i næsten fuld størrelse (27 cm) – kan man læse, at den er en plage i bananplantager, hvor den ikke bare spiser de modne frugter, men også banantræets blomster. Af fejl har jeg om de familier, jeg er mest fortrolig med, kun fundet bagateller, f.eks. får man under indledningen til gøge at vide, at i Amerika snylter cowbirds (kostære) på over 100 arter af sangfugle – her må læseren nødvendigvis få det indtryk, at cowbirds også er gøge. Hist og pist i bogen omtales ”great sites” som Keoladeo National Park i Indien og Kakadu National Park i Australien, illustreret med så pragtfulde naturfotos, at man næsten føler sig til stede. Jeg kan varmt anbefale bogen til alle, der også interesserer sig for fuglene uden for Europas grænser.

Johannes Erritzøe

Fugleture i Østdanmark og Sydsverige

Klaus Malling Olsen. 240 sider, talrige kort, tabeller og fotos, indb. Lindhardt og Ringhof Forlag A/S 2006. ISBN: 87-614-0427-6. Pris kr. 249 i Naturbutikken.

Forfatteren skriver et sted i denne velskrevne og nyttige bog, at ”en stor trækdag i Nordsjælland er en livsbekræftende oplevelse”. Det er anmelderen helt enig i, og formålet med denne bog er bl.a. at hjælpe læseren til sådanne oplevelser. Bogen tager udgangspunkt i Øresundsbroen forstået på den måde, at de fleste af de beskrevne knap 200 lokaliteter ligger inden for en to timers køretur på begge sider af broen. I Sverige i Skåne, Halland, Blekinge og på Øland samt et par steder i Småland; og i Danmark på Sjælland, Møn, Lolland, Falster og Bornholm.

Indledningen består af en række oversigtlige kapitler om bl.a. fugleture, Øresundsregionen året igennem (måned for måned), vinterens ørne, gæs og ænder og forårets og efterårets fugletræk. Disse kapitler er instruktive og giver en god forståelse af regionens meget varierede fugleliv, med fokus på trækket og hvor man bedst ser det under forskellige vejrforhold. De er intet mindre end fremragende. Hist og her er der tekstbokse om blandede emner, som f.eks. hvor man finder Vandstær og Isfugl om vinteren.

Derefter følger de beskrevne lokaliteter fordelt på landskaber. Som eksempel kan ”verdens bedste lokalitet for artsblandet efterårstræk”, Falsterbo, nævnes. Her er afsnit om fugle forår og efterår, observationssteder, rastende fugle, adgangsforhold, og indkvartering, illustreret med kort af trækets forløb afhængigt af vindretningen og af observationsstederne i terrænet. En tabel giver oversigt over udvalgte rovfuglearters trækperioder og dagsrekorder. Under andre lokaliteter er der desuden afsnit om nærliggende lokaliteter. Man kan godt klare sig med bogens kort, men mere detaljerede kort kan anbefales første gang, man er i et af områderne.

Ud over de mange kort er bogen udstyret med farvefotos af fugle og lokaliteter.

For en forhenværende københavnner er det påfaldende, at mange af de beskrevne lokaliteter er de samme, som de første ture med DOF bragte mig til i 60'erne, og som jeg derefter hurtigt fandt frem til på cykel og knallert med fuglevennerne: Utterslev Mose, Gilbjerg, Falsterbo, Børringesjön, osv. Men der er da heldigvis også kommet nye lokaliteter til. F.eks. Stevns, som har vist sig at være et meget spændende træksted, og hvor jeg aldrig har vidst, hvor man skulle placere sig for at se trækket bedst. Det ved jeg nu, efter at have læst denne forbillige bog. De livsbekræftende oplevelser ligger lige for.

David Boertmann

Where to watch birds in World Cities

Paul Milne. 496 sider, mange stregetegninger og kort, hft. Christopher Helm, London, 2006. ISBN 10: 0-7136-6983-7. Pris kr. 265 i Naturbutikken.

Forfatteren til denne bog har selv besøgt alle destinationerne og videregiver her sine rige erfaringer. Han er i dag medlem af det Irske sjældenhedsudvalg og redaktør af Iris Bird Report.

Bogen udfylder et hul i den ellers så righoldige litteratur om fuglelokaliteter, nemlig verdens storbyer og deres nære opland. I alt er over 60 storbyer omtalt. For at få et indtryk af, hvor grundigt der er gået til værks, kan vi tage en by, vi alle kender, nemlig København. Først omtales byen som en rigtig ”fuglekikkerby”, og dens beliggenhed og omegn beskrives. Herpå følger et langt afsnit om, hvordan man kan komme rundt til herlighederne, og da omgivelserne er flade og København ikke dækker noget stort område (!) tilrådes det i mange tilfælde blot at leje en cykel. Naturbutikken nævnes med adresse som stedet, hvor man kan få gode informationer om fine lokaliteter og i tilgift købe både kikkerter og litteratur.

Herpå får de følgende steder en omtale: Damhussøen, Utterslev Mose, Jægersborg Dyrehave, Vestamager, Kongelunden og Koføeds Enge, Ishøj Strand, og som lidt fjernere steder Ølsemlage Revle, Gribskov og Nordøstkysten af Sjælland. For to af stederne findes et kort, for resten gives gode beskrivelser af hvordan man kommer derhen. Overalt er afstanden fra centrum til lokaliteten angivet, ligeledes hvilke fugle man kan se, både om sommeren, om vinteren, i træktiden eller hele året. Afsnittet om København er på ni sider og afsluttes med adresser på nyttige kontakter og hjemmesider, og fem bøger om området er nævnt, heriblandt tre på engelsk.

Ikke alle byer får en lige så stor omtale som København. Eksempler er New York med otte sider og Moskva med fem, mens den enormt store Sao Paulo får syv sider. Bogen kræver kendskab til fuglenes engelske navne, idet de videnskabelige ikke er medtaget. Bogen henvender sig måske især til de meget rejsende, f.eks. forretningsfolk, der har nogle timer til overs før deres fly afgår, og som gerne vil benytte dem til at se på fugle.

Johannes Erritzøe

Den Store Fuglebog

Dominic Couzens & David Cottridge. 336 sider, mange farvefotos, illustrationer og udbredelseskort, indb. Aschehoug, København, 2007. ISBN 978-87-11-31066-3. Pris kr. 299.

Forfatteren Dominic Couzens er kendt i den engelsksprogede verden for sine mange bøger og artikler om fugle og feltornitologi, mens David Cottridge er en kendt fuglefotograf. Bogen, der er i stort format, er oversat og bearbejdet af Lars Serritslev fra originalen *Birds: A complete guide to all British and European species*, udgivet på HarperCollins. Den beskriver 420 europæiske arter og bringer over 500 pragtfulde farvefotos og mere end 1000 supplerende farvetegninger, visende arterne i alle deres dragter og karakteristiske stillinger. Indledningen giver på 12 sider det vigtigste om fuglens biologi, herunder også et stort afsnit om deres levesteder, og en hel side er afsat til en mængde nyttige mail-adresser og hjemmesider for nationale fugleorganisationer. I hovedteksten får hver familie får en beskrivelse af de vigtigste karakteristika, og alle arter beskrives udførligt (f.eks. får Jernspurven en hel side, hvor dens særprægede sexliv blotlægges), inkl. feltkendetegn, udbredelse (med kort) samt koder for trækforhold og status.

Flere fotos er af meget høj kvalitet, især kan fremhæves Vandrefalken i færd med at plukke sit bytte i et bjergområde med blomstrende lyng, men også mange andre har stor æstetisk værdi – Pomeransfuglen, der strækker sine vinger, de to kæmpende Brushaner, den Store Kobbersneppe, der er ved at lande på en pæl, den syngende Gærdesmutte på toppen af en blomst, de to Alexanderparakitter i aftensoen.

Teksten bringer ud over det forventede og nogle mere uventede detaljer om arterne, eksempelvis at de promiskuøse Brushaners testikler vejer 5% af kropsvægten, mere end deres hjerne! Lærere vil kunne finde mange spændende historier her, der kan krydre undervisningen. Jeg kan varmt anbefale denne smukke bog.

Johannes Erritzøe

Rare Birds Yearbook 2008

Eric Hirschfeld. 273 sider, mange farvefotos, illustrationer og udbredelseskort, hft. BirdLife International 2008. ISBN 978-0-9552607-3-5. Pris kr. 319 i Naturbutikken.

Det primære formål med denne bog er at præsentere den aktuelle status for 189 truede eller sårbare fuglearter. Det er planlagt, at tilsvarende udgivelser skal udkomme hvert år, og bogen opfordrer alle, der har fotograferet truede arter, til at indsende fotos til Eric Hirschfeld til disse kommende bind. Bogen fortæller først om forskellige projekter og personerne bag dem: trækfuglestudier, ringmærkning (hvor vores egen Hans Chr. Mortensen får et helt afsnit) og *stable isotope analysis*, hvor man ved hjælp af isotopfordelingen af grundstofferne i væv

og fjer kan undersøge en række ting, bl.a. hvor fuglen var henne, da dens fjer voksede ud. Gamle museums-skind af Tyndnæbbet Spove har således vist, at fuglene har opholdt sig på stepperne i Kazakhstan. Der er også et spændende afsnit om Økoturisme.

Næsten alle bogens 189 arter vises med et foto, nogle få – hvor et foto ikke findes – i stedet med en farvetegning (f.eks. den sandsynligvis uddøde Koreagravand). Ved hver art nævnes populationens formodede størrelse, udbredelsen, truslerne, samt igangsatte og ønskelige beskyttelsesforanstaltninger. Ud over disse arter oplystes 154 arter, der er uddøde siden 1500, med angivelse af årstallet for det sidst fund. Mellem 1990 og 2007 er der heldigvis ikke kommet nye til på den liste. Et andet kapitel redegør for de trusler, der truer de truede arter. Dertil kommer forskellige andre lister, f.eks. over firmaer, der arrangerer ture til kritisk truede arter (med hjemmesider og e-mail adresser), og over de lande hvor de truede arter findes (ingen af de skandinaviske imellem). Bagest er der en afkrydsningsliste.

Det er en god ide, Eric Hirschfeld her har fået. For hver solgt bog tilfalder £4 BirdLife International, så ved køb støtter man samtidig en god sag.

Johannes Erritzøe

Birds of Northern South America - an identification guide

Robin Restall, Clemencia Rodner & Miguel Lentino. Vol. 1: Species accounts, vol. 2: Plates and maps. 880 + 656 sider, 306 farvetavler og 2308 udbredelseskort. Christopher Helm, London, 2006. ISBN 978-0-7136-7242-8 og 978-0-7136-7243-5. Pris kr. 1145 i Naturbutikken.

Dette værk omhandler alle registrerede fuglearter i Ecuador, Colombia, Venezuela, Guyana, Surinam og Fransk Guyana; de relativt kystnære øer nord for Venezuela, inkl. Aruba, Curaçao, Bonaire, Trinidad og Tobago, er også dækket, mens dette ikke er tilfældet med oceaniske øer som fx Galapagos. Udbredelseskortene inkluderer også Brasilien og Peru ned til ca 5° S, men arter i disse dele af Brasilien og Peru som ikke forekommer i de ovennævnte lande er ikke behandlet i værket. Ikke desto mindre kan bøgerne udmærket bruges i det nordlige Brasilien og Peru, da det kun er meget få arter man vil lede forgæves efter.

I alt 2308 arter beskrives og illustreres – de 306 farveplancher omfatter i alt ca 6400 enkelt-illustrationer, og i mange tilfælde vises flere underarter og dragter, fx ungfugle. Endvidere er der en del flugtbilleder, f.eks. af ænder, havfugle, rovfugle, natravne, sejlere og svaler, men desværre kun af få papegøjer.

Tekstbindet giver først og fremmest artsbeskrivelser, men har også korte afsnit om klima, vegetation, habitater, fugletræk og fredning samt en generel introduktion til områdets fuglefauna. Hver artsbeskrivelse har afsnit om artsbestemmelse (inkl. sammenligning med lignende arter, når det er nødvendigt), underarterne i

regionen og hvordan de adskiller sig fra hinanden, adfærd, status, habitat og stemme. Sidst i bogen før index er der en 24 siders bibliografi og, måske mere brugbart for feltornitologer, en diskografi over 51 CD- og kasette-udgivelser, inkl. et systematisk liste hvor man kan se på hvilke udgivelser, en given art kan findes, og hvor optagelsen stammer fra.

I bind 2 med tavlerne og udbredelseskortene er der kun meget kortfattede tekster på tavlerne. Udbredelseskortene viser også hvor de enkelte underarter er udbredt, hvilket er et stort plus. Koder under udbredelseskortene angiver i hvilken højde, arten er udbredt, samt status (ynglefugl, trækgæst, etc.), hyppighed, og trusselsstatus. Tavlerne er af meget varierende kvalitet, og på de ringeste af dem kan man knap nok se, at det handler om fugle. Især nogle af tavlerne med velkendte grupper som f.eks. vadefugle er lysår fra europæisk standard; men tavlerne kan dog sagtens bruges til feltbestemmelse.

For de fleste af landene i området dækket af den nærværende udgivelse findes glimrende feltbøger (Ecuador, Colombia, Venezuela og Peru). Dette værk kan være en handy løsning, hvis man skal besøge flere af landene, og herudover udgør det et udmærket supplement til de andre bøger. Værkets stærkeste kort er måske underarterne, der som noget helt nyt beskrives og illustreres, så man nemt kan følge artens variation over udbredelsesområdet og måske få en idé om hvor de næste splits vil komme!

Jeg er sikker på at disse to bind vil blive godt modtaget af ornitologer med hang til neotroperne, og jeg kan varmt anbefale dem.

Erik Mølgaard

Rovfugler og ugler i Nord-Europa

Stig Frode Olsen. 303 sider, farvefotos, indb. Wigestrands Forlag, Stavanger 2007. ISBN 978-82-8140-046-7. Pris kr. 548 i Naturbutikken

Denne bog er en besynderlig kombination af meget smukke fuglefotos og den mest uinteressante tekst, jeg længe har læst. Forfatteren er norsk fotograf og biolog; han har modtaget mange hædersbeviser for sine fotos, kulminerende med førstepræmien i kategorien *Endangered Wildlife* i BBCs konkurrence *Wildlife Photographer of the Year 2006* – i øvrigt for et foto af en Brillleederfugl, der vist da på ingen måde truet?

I bogen behandles på letlæseligt norsk 18 ynglende rovfugle og 11 ugler i Danmark, Sverige, Norge, Finland og Island. Stor Skrigeørn er ikke medtaget, selv om den yngler fåtalligt i det østlige Finland.

Omtalen af de enkelte arter indledes med en spalte, der viser udbredelsen i Norden og giver en summarisk præsentation (global udbredelse, bestandsudvikling, generelle og alders- og kønsspecifikke kendetegn, højde, drøjde, vingefang, osv.), alt sammen facts der er medtaget i stort set enhver felthåndbog. Herefter følger en side med mere uddybende, men ikke mindre generel og let tilgængelig information om bl.a. adfærd og an-

tal ynglepar i området. Teksten afsluttes med en side med overskriften "Fotografen fortæller". Her beretter SFO om stjernestunder og nedture i fotoskjul og i felten rundt om i verden. Morsomt måske for tilhørerne til et foredrag, men ret uinteressant for de fleste andre. Det mest spændende afsnit, ikke mindst for en tidligere beboer af Sønderjylland, gælder Sløruglen, hvor der både er foto og behørig omtale af Sløruglens danske velgører Klaus Dichmann.

Så er der fotografierne. De skal ses. De er fantastiske. Fotoshop-behandlede javist, men hvem vil det ikke klæde? Og naturligvis trykt på Multiart Silk papir. Jeg kan kun sige, at for fremtiden må kvaliteten af fotos i enhver naturbog på kaffebordet måles med dette værks billeder. Men berettiger det bogens eksorbitante pris? Efter min mening ja, hvis man udelukkende går efter den visuelle oplevelse.

Hans Harrestrup Andersen

Knogler, Takker, Tænder

Kim Aaris-Sørensen, Mogens Andersen & Knud Rosenlund. 35 sider, mange farvefotos, hft. Natur og Museum nr 4. Naturhistorisk Museum, Århus, 2007. ISBN 978-87-91779-10-7. Pris kr. 60.

Dette hæfte viser en del fine fotos af forskellige afkastede gevire, kranier og skeletter og giver anvisning på, hvordan man selv kan opbygge en samling. De viste fuglekranier er alle uden næbskede og viser nogle af de utallige former, fuglenes næb frembyder. Moderne fugles løsning – næbbet, evt. i kombination med kråsesten – frembyder visse fordele sammenlignet med pattedyrenes tænder, i hvert fald er det en holdbar løsning. Hos pattedyr (inkl. mennesker) er vrøvl med tænderne en udbredt lidelse og en ikke ualmindelig dødsårsag.

Hæftet er imidlertid kontroversielt. Årsagen er, at det i Danmark faktisk er forbudt at "konservere" skeletter af fredede dyr, hvis ikke man er autoriseret konservator, og dette vil forfatterne slå et slag for at få ændret. For det er ikke bare danekræ, det handler om – finder man en nyligt død Musvit, må man gerne give den til sin kat, men man må ikke præparere kraniet, hvis lovens bogstav skal overholdes. Ud over det umiddelbart absurde i det, gør det en hel del fredelige danskere til lovbrydere, sikkert til stor forbløffelse for dem selv. Hvis forholdet på den anden side var almindeligt kendt, kunne det virke fremmede på den omsiggribende fremmedgørelse over for naturen, i hvert fald er naturinteressen startet med en naturaliesamling allerede i barneårene hos en hel del af dem, der stadig har den i behold. Ikke mindst kraniernes former og strukturer har fascineret mange, hvilket landets naturvejledere kan snakke med om.

Personligt vælger jeg at tro, at lovgiverne kun havde den erhvervs-mæssige side af sagen i tankerne, da denne lov blev skrevet i 1993. Men ingen konservator vil have det mindste imod, at det blev gjort lovligt for folk selv at rense og afkoge kranier og skeletter. For "forretningen"

ville det da heller ikke forandre noget, da mange allerede samler på kranier og skeletter i lykkelig uvidenhed om, at de bryder loven.

Jeg kan varmt anbefale hæftet til alle med interesse for skeletter, og til forældre hvis børn viser spirende interesse for naturen.

Johannes Erritzøe

Penguins of the world

Wayne Lynch. 175 sider, talrige farvefotos, indb. A&C Black, London, 2007. ISBN 978-0-7136-8711-8. Pris kr. 265 i Naturbutikken.

På film, TV og i bøger udsættes vi for pingviner til lands og til vands. Er der behov for endnu en pingvinmonografi? Da jeg bladrede i denne bog i Naturbutikken, var jeg tilbøjelig til at mene nej, nok er nok. Nu, da jeg har læst bogen, er konklusionen, at skal man eje én bog om pingviner, bør det være denne.

Begrundelsen er forfatterens eminente tekst. I seks kapitler beskriver han alt, hvad en pingvin-aficionado bør vide om en af de mest spektakulære fuglefamilier. Lynch fortæller medrivende, og selvom bogen er fyldt med facts, er den hverken tør eller langtrukken. Kapitlerne behandler forskellige nøgleområder i pingvinerens livscyklus sat i en evolutionsmæssig sammenhæng, for eksempel biotop, reproduktion, føde, fjender og fremtidsudsigter. Lynch behandler pingvinerne samlet i hvert enkelt kapitel i stedet for art for art, hvilket gør bogen meget mere læselig end så mange andre monografier. Naturligvis fylder nogle arter mere end andre; Kejsler-, Konge- og Adeliepingvinen omtales oftest.

Fotografierne (forfatterens egne) er helt overvejende portrætter af stående, gående og svømmende fugle. Jeg kunne godt ønske mig flere fotos, der supplerer særlige aspekter vedrørende pingvinerens opførsel. Bogens fotos er teknisk set upåklagelige, men det er også ganske vanskeligt at tage dårlige fotos af pingviner i deres smukke og oftest barske miljø.

Mange forbinder sikkert pingviner med tegneseriefigurer, børneklubber og tøjdyr eller husker dem fra besøget i zoo, hvor Humboldtpingvinerne står og keder sig. Har man blot en gang i sit liv set en Gentoo-pingvin forsøge at undslippe en søleopard, får man et noget andet indtryk af pingvinerne. Bogen afsluttes med oversigter over udbredelse (med kort), bestand og status (frem- eller tilbagegang) og en litteraturoversigt med blot 28

titler, hvoraf mange er rejseskildringer eller decideret naturformidling om Antarktis.

Forfatteren er canadier og læge, men har de sidste 30 år udelukkende beskæftiget sig med naturformidling og -fotografering. Denne hans nyeste bog anbefales hermed på det varmeste.

Hans Harrestrup Andersen

Flora og Fauna

Temanummer om klimaændringer. 113. årgang, nr 4, 65 sider, 2007. Pris 60 kr. Bestilles hos eigholm@pc.dk.

Dette temanummer af tidsskriftet Flora og Fauna indeholder ni artikler på basis af foredrag ved en konference om "Klimaændringerne og den danske natur – set i et internationalt perspektiv" i november 2007. Artiklerne dækker så forskellige emner som klimamodeller, gletschernes bortsmeltning og klimaændringernes konsekvenser for floraen og vegetationen, terrestriske økosystemer, fysiologisk og genetisk variation, landbruget, de overvintrende Lysbugede Knortegæs i Danmark samt dansk naturforvaltning.

Ifølge Preben Clausen fra Danmarks Miljøundersøgelser vil Knortegæssene slippe af med deres værste fjende på ynglepladserne, isbjørnen, og de vil få bedre vinteroverlevelse i et mildere klima her til lands. Men de vil samtidig blive klemt af øget eutrofiering, der kvæler ålegræsset, som er deres foretrukne og mest energirige føde. Hertil kommer, at de kan blive klemt af stigende havvandstand med tab af både tilgængelige ålegræsbede og strandenge, så de tvinges ind på vinter-sædsmarkerne.

Maria Mikkelsen fra By- og Landskabsstyrelsen spørger, om klimaændringerne indtænkes tilstrækkeligt i alle SMV (Strategisk Miljøvurdering) og VVM (Vurdering af Virkninger på Miljøet) udredninger, og hun argumenterer for, at ådale bør udlægges som naturlige vådområder med ekstensiv drift og pleje. I denne forbindelse spørger professor Jørgen E. Olesen fra Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet meget relevant: "Kan landbruget afgive ådalene til øget grundvands-spejl og nedbør og miljøfilter [i bytte] for en øget landbrugsdrift med varmere klima på højbundsjordene, hvor vi nu bare skal lære at dyrke majs, vin, solsikke og vinter-hestebønner?" Jeg tror, at det bliver en sej kamp!

Hans Meltofte